

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Wij leven in een samenleving, waarin je afgerekend wordt op wat je presteert. Bij sollicitaties telt je c.v. In de omgang met anderen telt je presentatie of je uiterlijk. Je zou kunnen zeggen: wij **zijn** wat we van onszelf kunnen laten zien. Onze waarde is hoe we ons opgewerkt hebben tot iets belangrijks. We hebben de neiging om ons ook daarnaar te gedragen.. Vaak denken we, dat ze van alles moeten doen om voor anderen mee te tellen. Zo raak je in rivaliteit: je moet net wat mooier of intelligenter zijn dan een ander. Of: je moet net wat meer verkopen in de handel, of net wat hogere cijfers halen op school. Dat betekent ondertussen, dat veel mensen buiten de boot vallen: Wat nu als je niet zo snel of slim bent, of niet allerlei ontwikkelingskansen gehad hebt. Dan zou jouw leven dus minder waard zijn? Paulus leert ons iets heel anders. Hij zegt tegen de kerkleden in Corinthe: *Onder u waren er niet veel die naar menselijke maatstaf wijs waren, niet veel die machtig waren, niet veel die van voorname afkomst waren. (...) [Maar] wat in de ogen van de wereld onbeduidend is en wordt veracht, wat niets is, heeft God uitgekozen om wat wél iets is teniet te doen.* (1 Corinthiërs 1:26,28)

De bijbel leert ons daarmee, dat wat wij in onze samenleving vaak hoog aanslaan uiteindelijk geen waarde heeft. Je bent allemaal is schepsel van de Eeuwige en daarmee is ieder van waarde, zoals hij of zij is. Dat kan bevrijdend werken: ik hoef mijzelf niet op te poetsen, maar ben goed, zoals ik ben.

Wat je uiteindelijk betekenis is, wordt niet bepaald door hoe groot of belangrijk je jezelf maakt, maar misschien wel eerder door hoe klein je durft te zijn. De vraag is: hoe open en beschikbaar ben je? Laten we als voorbeeld Mozes nemen. In wezen was hij helemaal niet een krachtige leidersfiguur. Misschien had hij wel een spraakgebrek. In ieder geval kon hij niet goed uit zijn woorden komen. Maar de Eeuwige zegt tegen hem: *'Wie heeft de mens een mond gegeven? (...) Ga nu, ik zal bij je zijn als je moet spreken en je de woorden in de mond leggen.'* (Exodus 4:11-12) Na veel tegenstribbelen gaat Mozes. Hij krijgt zijn broer Aaron mee. Die zal het woord voeren. Intussen zal Mozes, die niet de man van veel bravoure is, toch het volk uit Egypte leiden. Want hij is open en beschikbaar voor zijn roeping. We lezen: *Mozes nu was een zeer zachtmoedig man, meer dan enig mens op de aardbodem.* (Numeri 12:3) En uiteindelijk wordt zelfs gezegd: *Nooit meer heeft Israël een profeet gekend als Mozes, met wie de Eeuwige zo vertrouwelijk omging.* (Deuteronomium 34:10). En dat, terwijl hij van zichzelf zei: *Ik kan nooit de juiste woorden vinden.* (Exodus 4:10b)

Ik moest aan dit verhaal over Mozes denken bij het lezen van de Bergrede van Jezus. De kerngedachte in de woorden van Jezus is: Wees ontvankelijk en beschikbaar voor Gods Nieuwe Wereld. Open de deur naar dat nieuwe Rijk van Vrede en Liefde dat naar je toekomt. Bouw eraan mee, door te leven volgens Gods Leefregels. En daarbij zoekt Jezus naar de diepere zin van allerlei voorschriften. Hij verwoordt het in de Bergrede: Sla elkaar niet dood, ook niet met woorden. Wijd je vol overgave aan je relatie. En als iemand zich vijandig opstelt, probeer dan meegaand te zijn en die ander toch te begrijpen en met respect te behandelen. Zo geeft Jezus een persoonlijke diepte aan de Thora. En als je je daarin mee laat nemen, staat niet langer jouw eigen aanzien of prestatie centraal. Maar dan werkt er een veranderende en bezielende kracht door jou heen. Dan ben je, wie je ook bent, doorzichtig voor de liefdevolle gloed van God. Die laat je uitstralen.

Dat brengt ons bij het evangeliewoord van vanmorgen: *Jullie zijn het zout van de aarde. (...) Jullie zijn het licht van de wereld.* (Mattheus 5:13,14) Nu is het heel opvallend, dat Jezus **niet** zegt: *Wees het zout van de aarde en wees het licht van de wereld.* Dan zouden wij onszelf weer moeten oppoetsen om een bijzondere prestatie te leveren. Dan zouden wij ons enorm in moeten spannen om een innerlijk vuur te ontsteken en brandend te houden. Maar zegt Jezus eenvoudigweg: *jullie, wie je ook bent, jullie zijn zout en licht.* Dat licht is dan ook niet ons eigen licht, het wordt ons toegezegd. Als je je met hart en ziel verbonden hebt aan die nieuwe

beweging: Het Rijk van liefde dat doorbreekt, dan ben je al zout en licht. Maar laat de kracht en het licht, dat je gegeven is, dan ook naar buiten gaan, proefbaar en zichtbaar worden. Je hoeft het alleen maar de ruimte te geven. Hou het niet tegen.

De Nieuwe Wereld van God, die zich baanbreekt, zal op een krachtige manier zuiverend en bewarend, doorwerken in onze samenleving. Zoals ook zout werkt. Er staat een mooi verhaal over de zuiverende en zelfs genezende werking van zout in de bijbel. *De profeet Elisa kwam bij de stad Jericho. De bewoners zeiden tegen hem: 'De ligging van de stad is goed, zoals u ziet, maar het water is slecht en de grond veroorzaakt misgeboorten.'* Elisa zei: *'Breng me een nieuwe schaal, met wat zout erop. (...) Elisa ging naar de bron en strooide daar zout in terwijl hij zei: 'Dit zegt de Eeuwige: Hierbij zuiver ik dit water. Het zal geen sterfgevallen of misgeboorten meer veroorzaken.'* En tot op de dag van vandaag is het water daar zuiver, zoals Elisa heeft gezegd. (2 Koningen 2:19-22)

Zout heeft, naast een zuiverende, ook een kruidige, prikkelende werking. Als je aan iets kracht wilde verlenen, werd er zout aan toegevoegd: dan proef je scherpte, je kunt niet om die prikkeling van je tong heen. Zout zet kracht bij. En daarom lezen we: Als je een offer brengt aan de Eeuwige moet daaraan zout worden toegevoegd. Er wordt zelfs bij gezegd: *Je moet dat zout toevoegen als teken voor het verbond met jullie God.* (Leviticus 2:13; vgl. Numeri 18:19)

En het koningschap dat God voor altijd aan David en zijn zonen gegeven heeft, wordt aangeduid als een **zoutverbond**. (2 Kronieken 13:5). Zout zegt dus iets over de kracht waarmee mensen zich aan elkaar en aan God verbinden. Die band kan enorm sterk zijn, maar helaas ook altijd weer verslappen en bedreigd worden. Daarom zegt Jezus: laat het zout niet zijn kracht verliezen. Dat lijkt vreemd: zout is zout, dat verliest voor ons gevoel nooit zijn prikkelende smaak. Maar we moeten bedenken, dat het zout zoals dat in Jezus tijd bij de Dode Zee gewonnen werd soms bijmengsels bevatte: kalk of plantenresten. En dan kon het gebeuren, dat zo'n mineralenmengsel na verloop van tijd een flauwe smaak kreeg. Jezus benadrukt: de Nieuwe Wereld van God is zo sterk, zo intens. Laat het die intensiteit niet verliezen door een slappe houding.

Jullie zijn als dragers van het Nieuwe Rijk, het licht van de wereld. En licht heeft de eigenschap naar buiten te willen, overal heen uit te stralen. Verhinder dat niet, zet geen maatmertje over een lamp heen. Je hoeft het Licht van God niet te scheppen, maar laat het wel uitstralen, weerspiegel het. Want dat wonderlijke Rijk van aandacht, liefde, trouw kan alleen groeien als mensen het verder dragen. Dat zullen anderen het zien en ze zullen denken: *Zó* met elkaar omgaan - *zó* is het leven bedoeld. En ze zullen het zien als méér dan gewoon menselijk. Het zal hen dichter bij God brengen. En ze zullen God de eer geven, zegt Jezus.

Een nieuwe manier van leven, die echt iets uitstraalt. Kunnen wij daar hier en nu iets mee? Jezus zegt: als Gods drijvende kracht in je leeft kan dat niet verborgen blijven. Evenmin als een stad die op een bergtop gebouwd is. Ik moet denken aan Friesland, waar weliswaar geen bergen zijn, maar de kerken gebouwd zijn op terpen. Ze steken als markeringen overal boven de horizon uit. Het zou mooi zijn als we dat beeld, maar dan in diepere zin voor ogen houden. Niet, dat wij als kerkelijke organisatie het Vrederijk van God zouden zijn. Laten we dan ook maar niet onze eigen uitstraling zoeken. Maar Jezus zegt tegen zijn toehoorders, en daarmee ook tegen ons: jullie zijn als mensen, en dus ook als gemeenschap, zout en licht voor je omgeving. Jullie zijn reinigend, conserverend, krachtig, scherp, licht verspreidend.

En zo staan wij, persoonlijk en als kerkgemeenschap, midden in een wereld vol veranderingen en bedreigingen, van de natuur en van de menselijkheid. Maar als we trouw zijn aan wat Jezus voorleefde, kunnen er toch dingen gaan schuiven, de positieve kant op. Daar waar wij persoonlijk en samen, erop aansturen het behoud van de aarde serieuzer te nemen, oog te hebben voor de mensen die in onleefbare omstandigheden verkeren. Via politiek en in persoonlijk gedrag, in alles wat je wel of niet onderneemt. Het is aan ieder om daarin een eigen keuze te maken. Maar laat het scherpe appèl van Jezus' woorden in ons doorwerken als krachtig zout. En laat het vlammeende Licht dat Jezus zelf is dwars door ons leven heen schijnen.